

REZULTATY PRACY
INTELEKTUALNEJ - IO2

Muzealny Słownik Języka Migowego

Numer projektu: 2020-1-FR01-KA227-ADU-095076

Erasmus+

PARTNERZY

**CITIZENS
IN POWER**

Citizens In Power (CIP) to niezależna organizacja pozarządowa non-profit z Cypru, która zajmuje się potrzebami i wymaganiami ludzi poprzez ich zaangażowanie w życie społeczne i obywatelskie, zapewniając im jednocześnie innowacyjne materiały i bezpłatne szkolenia związane z różnorodnymi dziedzinami, jak edukacja (w tym edukacja on-line), włączenie społeczne, przedsiębiorczość i biznes, kultura, rynek pracy i uczenie się przez całe życie. CIP skupia się przede wszystkim na rozwoju edukacji, przedsiębiorczości i uczenia się przez całe życie na Cyprze i za granicą. Aby osiągnąć te cele, CIP prowadzi stałą współpracę z wiodącymi uniwersytetami, szkołami, organizacjami pozarządowymi i organizacjami badawczymi na Cyprze w zakresie opracowywania projektów, szkoleń i materiałów edukacyjnych. CIP utrzymuje cenną sieć profesjonalnych trenerów i ekspertów edukacyjnych doświadczonych zarówno w edukacji formalnej, jak i pozaformalnej.

IRSAM

IRSAM został założony 160 lat temu w Marsylii z inicjatywy księdza Louis-Toussaint Dassy, zajmującego się osobami z niepełnosprawnością sensoryczną. Następnie utworzył on Zgromadzenie Zakonne Sióstr Maryi Niepokalanej.

IRSAM wspiera osoby niepełnosprawne, głównie te z upośledzeniami sensorycznymi, w wyspecjalizowanych (chronionych) miejscach pracy, w warunkach ogólnodostępnych, a także w centrach edukacyjnych i szkoleniowych.

IRSAM zarządza 25 obiektami i usługami w regionach Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże, Rodan-Alpy i Reunion.

IRSAM obsługuje obecnie ponad 1350 dzieci, młodzieży, dorosłych i osób starszych z niepełnosprawnościami i zatrudnia ponad 1000 osób (odpowiednik 830 pełnych etatów).

IRSAM, OPIEKA NA KAŻDYM ETAPIE ŻYCIA.

PITAGORAS

STOWARZYSZENIE ROZWOJU

Stowarzyszenie Rozwoju "PITAGORAS" powstało w 2010 roku z inicjatywy grupy osób zainteresowanych upowszechnianiem języka migowego oraz budowaniem własnych kompetencji społecznych. Naszym celem jest prowadzenie działalności edukacyjno-oświatowej, kulturalnej, zawodowej, społecznej i medycznej, skierowanej do osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym oraz wszystkich zainteresowanych własnym rozwojem. Istotnym elementem naszej działalności jest edukacja w zakresie Polskiego Języka Migowego (PJM). Posiadamy ekspertów w zakresie nauczania języka migowego oraz świadczenia usług tłumaczeniowych, w tym materiałów dla firm i instytucji. Realizujemy wiele projektów edukacyjnych z wykorzystaniem nowych technologii, także na poziomie europejskim. Naszym atutem jest prowadzenie edukacji osób niesłyszących w różnych obszarach ich życia codziennego. Stawiamy sobie za cel udostępnianie w języku migowym tych miejsc, z których swobodnie korzystają osoby słyszące, np. muzea.

challedu

inclusion | games | education

CHALLEDU - integracja | gry | edukacja to organizacja non-profit, która jest pionierem nowych modeli uczenia się, integracji i zaangażowania. CHALLEDU jest jednym z wiodących ekspertów ds. badań i rozwoju w zakresie rozwiązań gier dla edukacji i integracji. Nasz zespół projektuje i wdraża zabawowe doświadczenia, gry, formalne i nieformalne programy edukacyjne, narzędzia, platformy i aplikacje oparte na podejściu międzysektorowym i interdyscyplinarnym. Skupiamy się na 2 głównych sektorach:

Projekty z tego sektora koncentrują się na integracji i upodmiotowieniu grup zmarginalizowanych, takich jak osoby niepełnosprawne, osoby z problemami zdrowotnymi (np. demencja), osoby starsze, młodzież NEET. Celami są: integracja w społeczeństwie, poprawa zatrudnialności, rozwój umiejętności i kompetencji, rzecznictwo.

ISTITUTO DEI SORDI
DI TORINO

Turyński Instytut dla Głuchych w Pianezza to organizacja o starożytnych korzeniach, założona w 1814 roku w celu dbania o edukację niesłyszących dzieci i kształcenia ich nauczycieli. Instytut jest fundacją non-profit. Pośród naszych usług znajdują się: nauczyciele i wychowawcy w zakresie potrzeb specjalnych działający w szkołach ogólnodostępnych, wspierający uczniów we współpracy z lokalnymi służbami społecznymi i władzami szkolnymi; program szkoleniowy dla osób głuchych i głuchoniewidomych oraz uczniów z różnymi niepełnosprawnościami; szkolenie i poradnictwo zawodowe dla młodych osób niesłyszących; szkolenia dla nauczycieli, logopedów i pedagogów; specjalistyczna biblioteka i centrum dokumentacji dla nauczycieli i rodziców; projekty specjalne na rzecz włączenia osób niesłyszących do społeczeństwa w perspektywie powszechnej dostępności, z naciskiem na muzea i instytucje kultury; projekty z uniwersytetami w dziedzinie badań naukowych, rehabilitacji językowej i usług społecznych; mieszkania dla niesłyszących dorosłych; projekty europejskie; leczenie logopedyczne i programy SLI; sensoryczny ogród językowy oraz zajęcia z języka włoskiego, angielskiego i języka migowego.

Erasmus+

Spis treści

Spis treści	3
Wprowadzenie	5
Praktyczne aspekty pracy/komunikacji z gośćmi niesłyszącymi/niedosłyszącymi (DHH) w muzeach	7
Sekcja 1: Przybycie i wyjście odwiedzających	10
1. SŁOWA I WYRAŻENIA	10
1.1. WITANIE / PRZYJMOWANIE ODWIEDZAJĄCYCH	10
1.2. DOZWOLONE / NIEDOZWOLONE	10
1.3. KONTROLA BAGAŻU / OCHRONA	11
1.4. BILETY / KASA BILETOWA	11
1.5. OGÓLNA STRUKTURA MUZEUM	11
1.6. GODZINY OTWARCIA	11
1.7. OFEROWANE UDOGODNIENIA / INFORMACJE OGÓLNE	12
2. DIALOGI	12
2.1. WITANIE / PRZYJMOWANIE ODWIEDZAJĄCYCH	12
2.2. DOZWOLONE / NIEDOZWOLONE	12
2.3. KONTROLA BAGAŻU / OCHRONA	12
2.4. BILETY / KASA BILETOWA	13
2.5. OGÓLNA STRUKTURA MUZEUM	14
2.6. GODZINY OTWARCIA	14
2.7. OFEROWANE UDOGODNIENIA / INFORMACJE OGÓLNE	14
Sekcja 2: Przemieszczanie się oraz nawigacja wewnątrz i na zewnątrz muzeum	15
1. SŁOWA I WYRAŻENIA	15
1.1. OGÓLNE	15
1.2. RODZAJE MUZEÓW	16
1.3. RODZAJE WYSTAW	16
1.4. STRONY ŚWIATA	16
1.5. KONTYNENTY	16
1.6. GŁÓWNE NARODY	17
2. DIALOGI	18
Sekcja 3: Restauracja / kawiarnia w muzeum	21
1. SŁOWA I WYRAŻENIA	21
2. DIALOGI	22
Sekcja 4: Złe samopoczucie, komunikacja z lekarzem itp.	24

1. SŁOWA I WYRAŻENIA	24
2. DIALOGI	24
Sekcja 5: Daty i wydarzenia	26
1. SŁOWA I WYRAŻENIA	26
2. DIALOGI	27
Sekcja 6: Inne użyteczne zwroty	29
1. SŁOWA I WYRAŻENIA	29
2. DIALOGI	30
Zakończenie	33

Wprowadzenie

Poniższy słownik został opracowany jako część projektu PERIEGESIS, w ramach programu Erasmus+. "PERIEGESIS" to wieloznaczne greckie/łacińskie słowo, będące niemal synonimem wędrowki / wycieczki / zwiedzania / podróży. Projekt o takiej właśnie nazwie ma na celu promowanie integracji osób niesłyszących i słabosłyszących (DHH) w skarbcach kultury – głównie muzeach, galeriach i podobnych przestrzeniach. PERIEGESIS dąży do włączenia nierzadko marginalizowanej grupy osób DHH, poprzez podnoszenie umiejętności słyszących pracowników muzeów i galerii (jak pracownicy obsługi bezpośredniej, kasjerzy, pracownicy ochrony, pracownicy biura informacji, pracownicy sklepów muzealnych itp.), aby mogli komunikować się z DHH.

Celem PERIEGESIS jest pomoc dorosłym, którzy już pracują lub zamierzają pracować w skarbcach kultury, w nauce komunikowania się za pomocą języka wizualnego z osobami DHH. Przyniesie to korzyści nie tylko dla DHH, ale także w postaci podniesienia kwalifikacji rzeczonych pracowników lub osób chcących rozwijać swoje umiejętności, dzięki czemu zyskają oni większe szanse na znalezienie pracy. PERIEGESIS ma również na celu przybliżenie Głuchym i słabosłyszącym tych miejsc kultury.

Projekt PERIEGESIS ma za zadanie zbudować pomost pomiędzy wszelkiej maści muzeami i galeriami, a osobami niesłyszącymi. Pierwszym krokiem w tym kierunku jest poniższy tezaurus. Zawiera on zwroty najczęściej używane przez obsługę wspomnianych skarbców kultury, pracowników mających bezpośredni kontakt z odwiedzającymi – a co za tym idzie, także z osobami DHH. Zebrany materiał znacząco ułatwi komunikację, pozwalając na wymianę informacji we wszystkich podstawowych aspektach zwiedzania muzeum.

Zawarte tutaj treści zostały podzielone na sektory w myśl struktury muzeum. Każda sekcja zawiera przydatne słowa i wyrażenia, a także przykłady dialogów, które mogą wystąpić w danych miejscach:

- przybycie i wyjście odwiedzających;
- transport i nawigacja na terenie muzeum oraz w jego okolicy, udzielanie informacji związanych z kierunkami i położeniem danej wystawy, pomieszczenia itp.;
- komunikacja w muzealnej kafeterii i/lub restauracji;
- kwestie związane ze zdrowiem, kontakt z lekarzem;
- określenie dat i terminów odbywających się wydarzeń;
- inne przydatne zwroty.

Nasz słownik stanowi także punkt wyjścia do stworzenia filmów w języku migowym, prezentujących przydatne zwroty. Tak zorganizowany materiał ułatwi naukę pracownikom muzeów. Efektem tych działań będzie nie tylko poszerzenie kompetencji osobowych (przy jednoczesnym zwiększeniu atrakcyjności takich osób na rynku pracy), ale także uświetnienie wizerunku skarbcza kultury, jako instytucji inkluzyjnej. Umożliwi to budowanie dobrych relacji ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. Zaś w dłuższej perspektywie, przełoży się na rozwój osobisty osób DHH i poprawę ich dobrobytu, a także przyniesie rozgłos oraz korzyści finansowe i frekwencyjne muzeom i galeriom, które zyskają nowe grupy odbiorców.

W trakcie działań projektowych zostanie opracowanych wiele różnych narzędzi ułatwiających pracę skarbców kultury. Słownik to drugi etap naszych działań. Ich pełna lista jest następująca:

1. Kompendium, czyli obszerny przewodnik, który można wykorzystać jako wprowadzenie i jako teoretyczne ramy dla pozostałych wyników; przetłumaczonych na pięć języków.
2. Muzealny Słownik Języka Migowego w formie leksykonu głównych fraz i dialogów, na których będą oparte filmy szkoleniowe i plany lekcji.
3. Filmy opracowane w celu szkolenia personelu i stworzenia podstawy cyfrowej gry edukacyjnej.
4. Plany lekcji dotyczące włączenia DHH do muzeów, przydatne do formalnych lub nieformalnych szkoleń/warsztatów podejmowanych w celu podnoszenia umiejętności pracowników muzeów poprzez same muzea lub ośrodki języka migowego, uniwersytety itp.
5. Cyfrowa gra edukacyjna, jako zabawny i interaktywny sposób motywowania dorosłych, którzy pracują dla muzeów, galerii lub innych ośrodkach sektora turystycznego, jednocześnie wzmacniając ich umiejętności lub rozwijając nowe w zakresie turystyki dostępnej.

Praktyczne aspekty pracy/komunikacji z gośćmi niesłyszącymi/niedosłyszącymi (DHH) w muzeach

Muzeum jest jednostką organizacyjną nienastawioną na osiągnięcie zysku, jej celem jest informowanie o treściach gromadzonych zbiorów, prowadzenie działalności edukacyjnej, artystycznej i upowszechniającej kulturę. Praca tej instytucji nie polega tylko na zbieraniu, badaniu i opisywaniu pamiątek przeszłości, ale też na kształtowaniu społecznej świadomości. Dlatego kluczowym zadaniem dla muzeum jest dostosowanie oferty edukacyjnej do programów nauczania dla konkretnej grupy docelowej oraz stałe podnoszenie kwalifikacji swoich pracowników.

Przez długi czas pomijaną grupą w muzeum były osoby niesłyszące. Nie stosowano wobec nich ułatwień w korzystaniu z oferty kulturalnej. Obecnie, za sprawą rosnącej świadomości społeczeństwa, stan ten ulega zmianie. Muzea sukcesywnie dostosowują się do potrzeb osób z dysfunkcjami słuchu. Aczkolwiek dla pracowników muzeów lub galerii artystycznych kontakt z niepełnosprawnym gościem może być wyzwaniem. Zatem najważniejszym punktem w tym zakresie jest zagadnienie komunikacji. A komunikacja z osobą niepełnosprawną jest z reguły nieco inna.

Dlatego pracownicy muzeum muszą być świadomi, że potrzeby osób z niepełnosprawnością słuchu w kontekście dostępu do kultury są bardzo zróżnicowane. Na niedosłuch i inne problemy ze słuchem cierpi ok. 1,5 mld ludzi. Jest to ogromna grupa, którzy przez swoją niepełnosprawność słuchową nie korzysta z atrakcji muzealnych, nie ma dostępu do filmów z tłumaczem języka migowego lub napisami, a także jest pozbawiona możliwości uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. Należy pamiętać o identyfikacji grup odwiedzających muzeum, bowiem pozwoli to na odpowiednie dostosowanie usług i zapewni placówce sukces w dotarciu do niesłyszących gości.

Dla ludzi, którzy stracili słuch zanim nauczyli się mówić, najważniejsze są czynności wykonywane za pomocą języka migowego, a największą barierą w dostępie do kultury są trudności w komunikowaniu się z otoczeniem. Dla osób głuchych od urodzenia język polski często jest językiem drugim, dlatego w czasie zwiedzania muzeum zapewnia się obecność tłumacza języka migowego. Placówka powinna utrzymywać stałą współpracę z tłumaczami języka migowego i zapewnić możliwość skorzystania z usług asystenta, przewodnika turystycznego znającego język migowy, który bardzo szczegółowo opisuje dane ekspozycje.

W czasach pandemii warto zapewnić i ułatwić dostęp do tłumacza języka migowego online, za pomocą komunikatorów internetowych. Ewentualnie zadbać o przetłumaczenie na język migowy materiałów audiowizualnych. Takie tłumaczenie umieszcza się w prawym dolnym rogu ekranu i zapewnia pełną dostępność filmów

i nagrań dźwiękowych. Muzeum, chcąc pokazać swoją otwartość na potrzeby osób z niepełnosprawnością słuchu, powinno już z poziomu strony internetowej dać jasny komunikat, że stosuje różne rozwiązania w zależności od potrzeb odwiedzających oraz prezentowanej oferty.

Strona internetowa muzeum powinna być dostępna z nagraniami w języku migowym oraz napisami. Udostępniane materiały powinny być dostosowane do zasobów słownika języka migowego, czyli pisane prostym językiem. W przypadku organizowanych wydarzeń, pisany tekst może być plakat. Wykorzystanie elementów graficznych i haseł zadba o poprawne zrozumienie podanych informacji. Na stronie internetowej placówka kulturalna może umieścić piktoqram migających dłoni, który jako aktywny link przeniesie gości do materiałów w języku migowym. Muzeum jeszcze przed bezpośrednim spotkaniem ma szansę zdobyć sobie sympatię osób głuchych i niedosłyszących (DHH).

Do drugiej kategorii niesłyszących zwiedzających należą użytkownicy języka mówionego, którzy wybierają język aby się komunikować. Bariery dla nich jest fizyczna strona zrozumienia. Główną rolę dla nich odgrywa technologia wspomagająca w muzeum oraz metody komunikacji skupiające się na języku pisanym i mówionym. Napisy wykorzystuje się w materiałach multimedialnych zawierających głos ludzki, są transkrypcją wypowiedzi, wyświetlaną w sposób synchroniczny z dźwiękiem. Napisy zawierają także dodatkowe informacje o istotnych dźwiękach tła.

Osoby słabosłyszące to osoby, które korzystają z aparatów słuchowych. Niestety te urządzenia są niewystarczające, zwłaszcza w dużych pomieszczeniach, gdzie panuje hałas. Aby zlikwidować tę barierę, wykorzystuje się pętle indukcyjną, która przekazuje do aparatu słuchowego tylko użyteczny dźwięk z mikrofonu lub nagłośnienia sali. W przypadku zastosowania tych udogodnień, ta właśnie grupa osób ogłuchłych ma szansę być aktywną i liczną grupą odbiorców, ponieważ jej przedstawiciele, jeszcze jako słyszący, mieli okazję korzystać z wydarzeń organizowanych w muzeum lub galerii. Aktualnie osoby te, z przyczyn od nich niezależnych, muszą zrezygnować z udziału w wydarzeniach kulturalnych.

Każde muzeum dostosowane do potrzeb osób DHH i umożliwiające im uczestnictwo w odbiorze kultury jest wartościową placówką kulturalną dla całego społeczeństwa. Dzięki temu muzea przekształcają się w ośrodki, które włączają osoby z niepełnosprawnością w nurt życia społecznego. Oczywiście tworzenie przez muzeum oferty edukacyjno-kulturalnej dostosowanej do potrzeb niesłyszących gości stanowi ogromne wyzwanie.

Osoby niesłyszące po przybyciu do muzeum potrzebują wskazówek dotyczących określonego wydarzenia. Instytucja powinna zadbać o właściwe oznakowanie systemu. Mapy oraz tabliczki informujące o funkcjach pomieszczeń powinny być

komunikatywne, łatwo dostrzegalne i dostępne. Oznakowanie graficzne w obiekcie ułatwia poruszanie się po ekspozycji i korzystanie z infrastruktury obiektu. Dzięki temu pracownicy muzeum mogą upraszczać słowne zalecenia. W czasie wydarzenia należy zadbać o to, aby cennik był wyraźnie przedstawiony przy wejściu lub na tablicy ogłoszeń, szczególnie, gdy proponowane są zniżki dla osób niepełnosprawnych.

Sztab ludzi obsługujący salę może mieć trudności komunikacyjne z niesłyszącymi gośćmi muzeum. Dlatego instytucja powinna upewnić się, że personel jest właściwie przeszkolony i ma świadomość potrzeb ludzi niesłyszących w muzeum. Pracownicy w czasie rozmowy z gośćmi niesłyszącymi muszą zapoznać się z ich możliwościami w zakresie mowy, poruszania się i wyrażania emocji.

Warto upewnić się, czy osoba niesłysząca zna język migowy, w przeciwnym razie pracownik powinien używać gestów lub wybrać optymalną formę komunikowania się poprzez pismo albo odczytywanie z ruchu ust. Należy pamiętać o utrzymaniu kontaktu wzrokowego w czasie rozmowy, ponieważ osoby z niepełnosprawnością słuchu odbierają świat wzrokiem. Dlatego przystoi zadbać o dobre oświetlenie. Sala powinna być odpowiednio dostosowana i przestronna, aby goście mogli utrzymać kontakt wzrokowy z prowadzącym oraz z pozostałymi uczestnikami i tłumaczem.

Osoby niesłyszące poznając świat posługują się obrazami, a nie słowami. Ważne jest zaprezentowanie stanowiska i charakteru pracy posługując się rysunkami, zdjęciami, nagraniami wideo, które też nie są przesycane. Proponując warsztaty edukacyjne w muzeum, warto przygotować dla tej grupy zadania manualne. Doznania wizualne dla osób z niepełnosprawnością słuchu są efektywniejsze, niż zwykłe opowiadanie.

Co więcej, pracownicy muzeum powinni pamiętać o czynnikach zakłócających komunikację. Zwracając się do osób z niepełnosprawnością słuchu nie należy szeptać, ani krzyczeć, ponieważ zniekształca to ruchy warg. Dystans pomiędzy rozmówcami powinien wynosić około metra, aby niesłyszący bez problemu mógł czytać z ruchu ust lub odbierać znaki migowe. Mimika twarzy, pozycja ciała, pantomima odgrywają znaczącą rolę, wzmacniają przekazywaną treść.

Pozytywny wizerunek pracowników i działania muzeum są wzorem do naśladowania dla innych firm. Powoduje korzystną zmianę społeczną poprzez zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej w otoczeniu.

Sekcja 1: Przybycie i wyjście odwiedzających

1. SŁOWA I WYRAŻENIA

1.1. WITANIE / PRZYJMOWANIE ODWIEDZAJĄCYCH

cześć	ja	pan
do widzenia	kobieta	pani
dobranoc	mężczyzna	proszę
dzień dobry	nazwisko	przepraszam
dziękuję	nie rozumiem	rozumiem
grupa	on	serdecznie
grupa inwalidzka	ona	ty
imię	oni	witam

1.2. DOZWOLONE / NIEDOZWOLONE

alkohol (pić)	musieć	odmawiać
brać, wziąć, weź	nie	odmowa
dobry	nie mogę	odmówić
dobrze	nie można	palić papierosy
dowód osobisty	nie musi	pijany
dystans społeczny	nie wolno	pokaż mi
jak	nie za dobrze	pokazać
jeść	nie zgadzać się	potrzeba
maseczka	niedobrze	robić
możliwość	niemożliwe	rozmawiać
można, mogę	niepotrzebne	tak

telefon	umyć ręce	zgoda
telefon komórkowy	wolno	zrobić
trzeba	zadzwonić	

1.3. KONTROLA BAGAŻU / OCHRONA

bagaż	nie ma	rzecz
co to jest?	nie mam	sprawdzić
duży	parasol	szatnia
kradzież	pilnować	zgubić
ma, mieć	plecak	zwrot
mały	przynieść, wnosić	

1.4. BILETY / KASA BILETOWA

bezpłatny	nieważny	razem
bilet, wejściówka	ostatni	rezerwacja
dokument	pisać, napisać	ulga
dowód	płacić, zapłacić	ważny
faktura	podpisać	wpłacić (pieniądze)
kartka	potwierdzenie	za darmo
kasa biletowa	przelew	zajęty
legitymacja	rachunek	załatwić

1.5. OGÓLNA STRUKTURA MUZEUM

biuro	muzeum	sprzątać
brudno	porządek	wystawa
dyrektor	sekretarka, sekretarz	

1.6. GODZINY OTWARCIA

czekać	godzina	przyjść, przychodzić
dzień	otwarte	zamknięte

1.7. OFEROWANE UDOGODNIENIA / INFORMACJE OGÓLNE

aparat słuchowy, implant	niepełnosprawny	tłumacz
automat biletowy	okresowy	tłumacz mi
drukować	online	umiarkowany
emerytura	orzeczenie	wiek, ile masz lat?
Internet	otrzymywać, dostawać, dostać	Wi-Fi
karmić dziecko	podanie, wniosek	winda
karta bankowa	propozycja	wózek inwalidzki
komputer, komputerowy	przewijak	zanieść
lekki	przewodnik	złożyć
ludzie	stały	znaczny
	stopień	

2. DIALOGI

2.1. WITANIE / PRZYJMOWANIE ODWIEDZAJĄCYCH

- Przeszedłeś sam czy z opiekunem?
- Czy opiekun może wejść bezpłatnie?

2.2. DOZWOLONE / NIEDOZWOLONE

- Dzieci nie mogą być same w muzeum.
Dzieci nie mogą zostać pozostawione bez opieki..
- Palenie w muzeum jest zabronione.
- W muzeum nie wolno pić alkoholu i palić papierosów.

2.3. KONTROLA BAGAŻU / OCHRONA

- Ochrona musi sprawdzić twój plecak.
- Najpierw trzeba iść do szatni a potem spotkamy się obok wejścia.
- W szatni proszę nie zostawiać pieniędzy.
 - Czy parasol mogę zabrać ze sobą?

2.4. BIELTY / KASA BILETOWA

- Ile kosztuje bilet do muzeum?
- Ile kosztuje bilet z przewodnikiem?
 - Witam, bilet kosztuje 10 zł.
- Gdzie mogę zrobić rezerwacje biletu do muzeum?
- Czy można kupić bilet w automacie biletowym?
- W którym pokoju mogę kupić bilety dla grupy?
- Ja jestem osobą niepełnosprawną.
 - Czy ty masz orzeczenie o stopniu niepełnosprawności?
 - Proszę pokazać legitymację osoby niepełnosprawnej.
- Czy dostanę bilet ulgowy?
- Osoby niepełnosprawne mają bilety ulgowe?
 - Tak, wstęp do muzeum jest dla nich bezpłatny..
 - Tak, ale potrzebujemy orzeczenia o niepełnosprawności..
- Rachunek za bilet można zapłacić telefonem?
 - Za bilety trzeba zapłacić przelewem i przynieść dowód zapłaty.
- Czy Pan/i kupił/a bilet online? Proszę mi pokazać.
- Proszę pokazać mi twój bilet do muzeum.
- Proszę pokazać bezpłatny bilet.
- Twój bilet jest już nieważny, musisz kupić nowy.
- Czy w grupie może być 10 osób?
- Chcę dokonać rezerwacji biletów dla grupy 10 osób za tydzień.
 - W grupie może być 10 kobiet.
- W mojej grupie jest 7 mężczyzn głuchych.
- Proszę pokazać mi swój dowód osobisty.
- Jaki jest numer twojego dowodu osobistego?
- Daj mi dowód osobisty.
 - Ja nie mam dowodu osobistego, ale znam swój numer.
- Kasa biletowa otwarta jest od wtorku do niedzieli w godzinach 10.00 do 17.00.

2.5. OGÓLNA STRUKTURA MUZEUM

- Ile czasu zajmuje zwiedzanie muzeum?
 - W przybliżeniu 45 minut.
- Ja dzisiaj byłem w pracy, ale nie widziałem kierownika.

2.6. GODZINY OTWARCIA

- W jakich godzinach otwarte jest muzeum?
- Wystawa jest otwarta do godziny 15.
- O której godzinie jest ostatnie wejście do muzeum?

2.7. OFEROWANE UDOGODNIENIA / INFORMACJE OGÓLNE

- Dzień dobry ja jestem głuchy i potrzebuję tłumacza j migowego.
 - Proszę tutaj poczekać na tłumacza języka migowego.
- Ile macie tutaj tłumaczy języka migowego?
 - Tutaj nie ma tłumacza języka migowego.
- Ja widziałem tutaj tłumacza języka migowego.
- Proszę zapisać mnie do grupy z tłumaczem języka migowego.
- W jaki dzień mogę zarezerwować tłumacza języka migowego?
 - Jutro proszę przyjść na godzinę 10.00 i będzie tłumacz.
 - Tłumacz języka migowego jest chory i nie może dzisiaj przyjść.
- Ja nie potrzebuję tłumacza języka migowego.
- O której godzinie jest spotkanie z przewodnikiem?
- Czy mogę dostać mapę muzeum?
- Ile kosztuje parking?
- Czy tutaj można skorzystać z darmowego Internetu?
 - Tak, możesz. Nie wymaga on hasła.
- Czy w muzeum można kupić wodę/kawę/herbatę?

Sekcja 2: Przemieszczanie się oraz nawigacja wewnątrz i na zewnątrz muzeum

1. SŁOWA I WYRAŻENIA

1.1. OGÓLNE

adres	mapa	region, teren, obszar
auto, samochód	metro	rower
autobus	miasto	rynek
autobus lotniskowy	miejsce (docelowe)	sala, pokój, pomieszczenie
bankomat	nazwa	samochód
blisko, przy	nie przyszedł	samolot
centrum	nie widzieć	schody
centrum miasta	numer	spacer
długo	odległość	szkoła
dojeżdżać	parking	szukać
dworzec	paszport	tramwaj
gdzie	poczta	transport publiczny
główny	podróż	tu, tutaj
jechać	podstawowa	turystyka
jest	podstawowy	ubikacja
jeździć	powrót	ulica
kościół	pójść	w lewo
krótko	prom	w prawo
lotnisko	przyjechać, przyjeżdżać	w tym
łódź	przystanek	

warunki (rozkład jazdy)	wieś	wyjście
wejście	winda	wyjście awaryjne
widzieć, patrzeć, zobaczyć	wycieczka	znaleźć
	wyjechać, wyjeżdżać	zwiedzać

1.2. RODZAJE MUZEÓW

muzeum archeologiczne	muzeum nauk przyrodniczych	muzeum sztuki
muzeum historyczne	muzeum nauki	

1.3. RODZAJE WYSTAW

wystawa archeologiczna	wystawa pop-up (tymczasowe wydarzenie artystyczne)	wystawa poświęcona historii wojen / militariów
wystawa czasowa		wystawa stała
wystawa historii naturalnej	wystawa poświęcona historii mórz i oceanów	wystawa sztuki
wystawa historyczna		wystawa zabytkowego domu
wystawa naukowa		

1.4. STRONY ŚWIATA

północ	południe	wschód
północny wschód	południowy wschód	zachód
północny zachód	południowy zachód	

1.5. KONTYNENTY

wystawa afrykańska	wystawa azjatycka	wystawa oceaniczna
wystawa amerykańska	wystawa europejska	

1.6. GŁÓWNE NARODY

Afryka - afrykański:

Egipt - egipski	Maroko - marokański	Senegal - senegalski
Kamerun - kameruński	RPA - południowoafrykański	

Ameryka - amerykański:

Ameryka Północna - północnoamerykański	Ameryka Środkowa - środkowoamerykański	Kanada - kanadyjski
Ameryka Południowa - południowoamerykański	Argentyna - argentyński	Meksyk - meksykański
	Brazylia - brazylijski	USA

Azja - azjatycki:

Arabia Saudyjska - saudyjski	Indie - hinduski
Chiny - chiński	Japonia - japoński

Europa - europejski:

Belgia - belgijski	Hiszpania - hiszpański	Rosja - rosyjski
Cypr - cypryjski	Holandia - holenderski	Rumunia - rumuński
Dania - duński	Niemcy - niemiecki	Szwajcaria - szwajcarski
Finlandia - fiński	Norwegia - norweski	Szwecja - szwedzki
Francja - francuski	Polska - polski	Włochy - włoski
Grecja - grecki	Portugalia - portugalski	

Oceania - Oceaniczny:

Australia - australijski	Nowa Zelandia - nowozelandzki	Ocean
Morze		

Wielka Brytania:

Anglia - angielski

2. DIALOGI

- Gdzie jest ubikacja?
- Gdzie jest szatnia?
- Gdzie jest biuro/pracownik ochrony?
- Gdzie tutaj jest sklep?
- Wyjście z muzeum, gdzie jest?
 - Na pierwszym piętrze...
 - Na drugim piętrze...
 - Na trzecim piętrze...
 - Na czwartym piętrze...
 - Na piątym piętrze...

- Wewnątrz muzeum znajduje się...
- Na zewnątrz muzeum, w ogrodzie, znajduje się...

- Gdzie jest budynek numer 15?
- Gdzie jest tu parking?
- Gdzie jest poczta?
- Jak wyjdę z muzeum, to gdzie jest przystanek?
- Jaka jest odległość od muzeum do dworca?
 - Dworzec autobusowy jest za drzwiami i po lewej stronie
 - Przystanek autobusowy znajduje się...
 - Dworzec kolejowy znajduje się...
 - Wejście do metra znajduje się...
 - ... po drugiej stronie ulicy
 - ... tymi drzwiami i potem w lewo/prawo
 - ... następna ulica w prawo/w lewo
 - Wsiądź do autobusu numer „X”

- Gdzie jest najbliższy bankomat?
 - Najbliższy bankomat znajduje się po drugiej stronie ulicy.

- Gdzie jest biuro rzeczy znalezionych?
 - Biuro rzeczy znalezionych jest po lewej stronie w budynku nr 7.

- Czy jest tu winda?
 - Winda jest za kasą po prawej stronie.
 - Winda znajduje się tam.
 - Schody znajdują się tam.

- Gdzie mogę nakarmić dziecko?
 - Czy jest tutaj pokój dla matki z dzieckiem?
 - Czy w pokoju dla matki z dzieckiem jest przewijak?
 - Tak, obok toalet.

- Co to znaczy ochrona obiektu?
 - Jak masz problem to ochrona muzeum ci pomoże.
 - Chciałem złożyć skargę na policję, bo ktoś ukradł mi pieniądze.

- Opisy w muzeum są trudne i nie rozumiem, proszę mi wytłumaczyć.
- Proszę mnie zaprowadzić do biura, bo nie wiem, gdzie jest.
- Nie wiem, gdzie jest sala komputerowa, proszę mi pomóc.

- Gdzie znajdę wystawę „X”?
- Gdzie znajdę wystawę sztuki?
- Gdzie znajdę wystawę azjatycką?
- Czy możesz dać mi wskazówki dotyczące wystawy?
 - Tak, spójrzmy razem na mapę.
 - Wystawa X znajduje się...
 - Aby dostać się do X musisz pójść...
 - Nie, nie migam zbyt dobrze.
 - Czy mogę to zapisać?
 - Czy umiesz używać ręcznego alfabetu?
 - Pokażę to na moim telefonie.

- Zapraszam grupę głuchych do sali numer 30.

- Czy mogę tu robić zdjęcia?
 - Oczywiście, tylko bez lampy błyskowej.

- Proszę nie dotykać materiałów wystawienniczych
- Proszę nie przekraczać linii.
- Do tej sali nie wolno wchodzić.
- To pomieszczenie jest małe i może wejść tylko 10 osób.
- Jak skończysz zwiedzać zostaw po sobie porządek.

- Czy tutaj mogę popatrzeć?
 - Do tej sali nie wolno wchodzić.

- Którego połączenia Wi-Fi mogę użyć?
- Gdzie znajdę hasło do Wi-Fi?
- Czy możesz mi podać hasło do Wi-Fi?

Sekcja 3: Restauracja / kawiarnia w muzeum

1. SŁOWA I WYRAŻENIA

aperitif	herbata	proszę chwilę zaczekać
bar	ile	przystawka
budynek	jak długo	restauracja
cena	jeść	ser
chleb	kawa	sklep
chodzić do	kierownik	smaczne
ciepło	kosztować	smacznego
czekać	kosztuje	sok owocowy
czekolada	kupić	sok pomarańczowy
dać	menu	specjalność, polecane danie
daj mi	menu dziecięce	specjalność dnia
danie główne	na miejscu	stanowisko
deser	na wynos	stolik
dokładka, jeszcze raz, to samo	obiad	toaleta
dwie osoby	owoce	usiąść, miejsce przy barze
dzbanek wody	pić	usiąść, miejsce przy stoliku
dziecko	pieniądze	warzywa
dziękuję	pin	wino
firma	piwo	woda
głodny	praca	wysokie krzeselko
gotówka	produkt lokalny	
	proszę	

zakład pracy

zamawiać

zapłacić rachunek

zamówienie

zimno

2. DIALOGI

- Jak długo trzeba czekać na jedzenie?
- Czy podajecie jedzenie na wynos?
- Na wynos czy na miejscu?
- Czy mogę prosić stół dla dwojga?

- Czy posiadacie menu?
- Czy mogę prosić o menu?
- Oczywiście, proszę.
- Czy posiadacie menu dla dzieci?
- Niestety nie.
- Czy chcesz wysokie krzeselko dla dziecka?

- Ja jestem bardzo głodny i chce kupić jedzenie.
- Czy macie jakieś specjalności/ dania polecane?
- Jakie są dzisiejsze dania dnia?
- Jak duże jest danie obiadowe?
- Czy korzystacie z produktów lokalnych?
- Czy deser jest domowej roboty?
- Czy mógłbym zamówić drinka?
- Chciałbym zamówić kieliszek wina.
- Czy mogę prosić o dzbanek wody?
- Czy mogę prosić o więcej chleba?

- Ile kosztuje herbata/kawa/kanapka itp.?

- Danie jest zimne. Czy mogę prosić o podgrzanie posiłku?
- Zaszła pomyłka w moim zamówieniu / Otrzymałem coś innego. Czy mogę prosić o zmianę dania?
- Czy wszystko wam smakuje?
- Czy dobrze zjadłeś/najadłeś się?
- Dziękuję, było bardzo smaczne.
- Nie jestem już głodny, dziękuję.

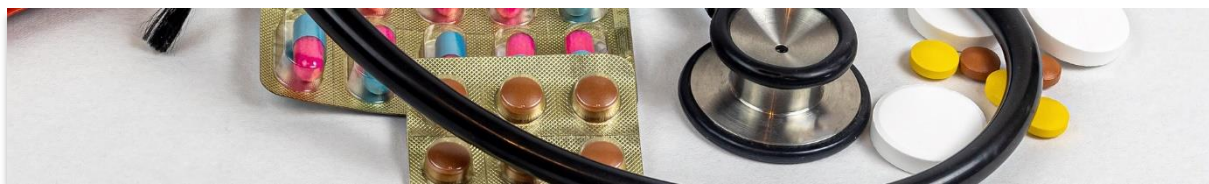
- Nie smakowało mi.

- Gdzie znajduje się toaleta?

- Ja chcę zapłacić rachunek za jedzenie.
- Czy mogę zapłacić talonem na posiłek?
- Gdzie mogę zapłacić rachunek?
 - Płaci pan/i gotówką czy kartą?
 - Twoja karta bankowa nie została przyjęta.
- Dobrze, w takim razie zapłacę gotówką.
- Oto pański rachunek, dziękuję.

- Czy fakturę/rachunek tutaj otrzymać mogę?
- Kiedy otrzymam fakturę?
- Proszę poprawić fakturę inne imię i nazwisko.
 - Czy faktura ma być na ciebie czy firmę?
 - Fakturę można odebrać w biurze.

Sekcja 4: Złe samopoczucie, komunikacja z lekarzem itp.

1. SŁOWA I WYRAŻENIA

apteczka	nie martw się	słabo
ból	odpocząć, odpoczywać, wypoczynek	spokojnie
boli	opiekować się	szpital
brzuch	opiekun	tabletki
choroba	plaster, opatrunek	terapia
chory	pomoc	wezwać, wezwanie, wołać, zawołać
czuć się	pomogę ci	zaprorowadzić
gardło	pomóż mi	zażywać
głowa	przechylił się do tyłu, oprzyj się	zdrowie
grzecznie	rana	zdrowy
leczenie	skierować	źle
lekarstwo		

2. DIALOGI

- Ja dzisiaj czuję się źle i chce odpocząć.
- Zraniłem się i potrzebuję opatrunek.
- Boli mnie głowa i nie mogę dalej zwiedzać.
- Pomogę ci.
- Weź ten lek, a poczujesz się lepiej.
- Proszę iść do biura, tam damy tabletkę córce.
- Jeżeli czujesz się źle to trzeba pójść do szpitala.
- Ja zadzwonię do Twoich rodziców i wytłumaczę sytuację.

- Czy mogę jeszcze w czymś pomóc / Czy dolega ci coś jeszcze?
- Czy to pomogło?
 - Teraz czuję się lepiej i mogę wrócić do zwiedzania muzeum.
- Cieszę się, że mogłem pomóc.

- Proszę migać powoli, bo ja uczę się języka migowego.

- Ja umiem czytać, ale nie rozumiem co tu jest napisane.

- Ja mam ważną sprawę do załatwienia i potrzebuję pomocy.

Sekcja 5: Daty i wydarzenia

1. SŁOWA I WYRAŻENIA

10	grudzień	otwarcie wystawy
15	harmonogram, terminarz	październik
16	jutro	piątek
2 miesiące	kalendarz imprez	pojutrze
2 tygodnie	kiedy	poniedziałek
2 tygodnie temu	koncert muzyczny	popołudnie
3 dni temu	konferencja	poprzedni w zn. niedawno
3 miesiące	koniec	programy edukacyjne
3 tygodnie	kwiecień	przedwczoraj
3 tygodnie temu	lipiec	rano
30	listopad	sierpień
7	lutym	sobota
bilet ulgowy	maj	specjalne wydarzenie z okazji sierpniowej pełni księżycy
boże narodzenie	marzec	spotkanie
codziennie	miesiąc	styczeń
czas	międzynarodowy dzień muzeów	sylwester
czas, godzina	nie mam czasu	środa
czerwiec	niedziela	święto narodowe
czwartek	odczyt, wieczorek poetycki	termin
data	otwarcie, otwiera się	tydzień
dzień		
dzisiaj		

tydzień temu	wycieczki z przewodnikiem	za 3 dni
wczoraj	wydarzenie specjalne	zajęcia
weekendy	wydłużone godziny	zamknięcie, zamyka się
Wielkanoc	wystawa/kolekcja czasowa	zamknięcie wystawy
wrzesień	wystawa/kolekcja stała	zapisać
wstęp wolny, darmowy		zaproszenie
wtorek		

2. DIALOGI

- W jakie dni tygodnia muzeum jest otwarte?
 - Muzeum jest otwarte codziennie z wyjątkiem poniedziałków.
- O której godzinie muzeum jest otwierane?
 - Muzeum otwiera się o godzinie 9.00.
- O której godzinie muzeum jest zamykane?
 - Muzeum zamyka się o 19.00.
- Czy posiadacie wydłużone godziny w każdy dzień tygodnia?
 - W każdy czwartek muzeum jest otwarte do 22.00.

- W przyszłym miesiącu muzeum będzie zamknięte.
- Muzeum jest zawsze zamknięte w poniedziałki.

- W jakie dni tygodnia jest bezpłatne wejście do muzeum?
- W jakie dni w roku oferujecie bezpłatne wejście do muzeum? Czy dotyczy wszystkich odwiedzających?
 - W każdą pierwszą niedzielę każdego miesiąca wstęp do muzeum jest bezpłatny.
 - Za tydzień w sali nr 7 będzie bezpłatny pokaz w muzeum.

- Kiedy nowa hala wystawiennicza będzie gotowa dla zwiedzających?
 - Będzie gotowa za miesiąc, dwa miesiące, trzy miesiące itd.
- Kiedy jest otwarcie wystawy?

- Wystawa zostanie otwarta w styczniu, lutym itp.
- Wystawa zostanie otwarta za 1, 2, 3 itd. tygodnie lub w przyszłym miesiącu.
- Kiedy nastąpi zamknięcie wystawy?
- Wystawa zostanie zamknięta za jeden (dwa, trzy itd.) miesiące
- Wystawa zostanie zamknięta w styczniu, lutym itp.

- Czy masz jakieś specjalne wydarzenie dla osób niepełnosprawnych?
- W każdą sobotę o 11.00 . mamy program edukacyjny.
- Czy oferujecie jakieś specjalne zajęcia dla dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu?
- Mamy program edukacyjny raz w miesiącu, zwykle w ostatni piątek o 18.00.
- Czy są wycieczki dla osób niesłyszących i słabosłyszących?
- Możesz poprosić o to z wyprzedzeniem i można to zaaranżować.
- Czy istnieje konkretna aktywność/ wycieczka dla osób z wadami wzroku?
- Możesz poprosić o to z wyprzedzeniem i można to zaaranżować.

- 15 listopada w muzeum odbędzie się seminarium na temat Sztuki i Niepełnosprawności.
- 30 sierpnia w muzeum będą warsztaty rowerowe.

- Dlaczego Pan nie przyszedł wczoraj?
- Czy Pani może przyjść jutro?
- Ty jutro przyjdź do biura i weź fakturę.
- Ty możesz przyjść do biura w godzinach od 7.00 do 15.00.

Sekcja 6: Inne użyteczne zwroty

1. SŁOWA I WYRAŻENIA

ale	głuchy	migaj do mnie
bałagan	inny	młody
bez	interesować się	mnie, mi
będzie	jaka, jaki, jakie	mój
biały	jego	najlepsze
brat	jej	najpierw
był, było	jeszcze	nic
chęć	język	nie będzie
chroniony	już	nie było
chronić	każdy	nie chcę
ci, cię, ciebie, tobie	kot	nie lubić
co	książka	nie udało się
co to znaczy?	który	nie umiem
córka	lubić	nie wiem
czarny	łatwy	nie znam
czytać	mało	noc
ćwiczenia	mama	oglądać
dłaczego	matka	ojciec
dom	mąż	okropny
dużo	mieszkać	osoba
dzieci	mieszkanie	osobno, oddzielnie
dziecko	migać	pamiątka

pełny	sam	tata
pies	samodzielny	teraz
policej	siostra	trudno, ciężko
poprawić	skarga	twój, twoje
potem	słuch, słyszający	ty migasz
powtórzyć	słyszeć	tylko
problem	sms	uczyć się
pytanie	sprawa	udało się
rodzice	stary	umiem
rodzina	swój	w ogóle
rok, lata	syn	warsztat
wiem	wysłać	zielony
własne	wyślij do mnie	znam
wszystko	zadzwoń do mnie	żona

2. DIALOGI

- Ty jesteś głuchy?
- Ja jestem głuchy.
- Ty jesteś słyszający?
- Ja jestem słyszający.
- Ty umiesz migać?
- Ja uczę się migać.
- Ja dzisiaj nie będę uczyć się.
- Ja nie umiem dobrze migać.
- Nie, ja nie znam języka migowego.
- Jak on miga?
- On dobrze miga.
- On słabo miga.
- Ja chcę migać z głuchymi.

- Czy ty mnie dobrze rozumiesz?
 - Nie rozumiem ciebie.
 - Ja nie rozumiem, proszę powtórzyć.
- Jak głusi migają to ja nic nie rozumiem.
- Ja chcę rozumieć dobrze głuchych.

- Czy głuchy jest w domu?
 - Ten mężczyzna jest głuchy.
 - Ta kobieta jest słyszająca?
 - Ta kobieta jest słyszająca.

- Czy ty możesz pisać?
 - Ja nie lubię pisać.
 - Ja będę pisał na kartce.
 - Ja nie rozumiem co tu jest napisane.
 - Proszę napisz swój adres.
 - Proszę napisać ulicę i numer domu.
 - Na kartce napisz nazwę.
 - Gdzie mam podpisać?

- Moja córka pracuje w muzeum i opiekuje się osobami niepełnosprawnymi.
- Moja żona pracuje w szatni i opiekuje się dziećmi niepełnosprawnymi.
- Mój brat prowadzi warsztaty muzealne dla dzieci.
- W każdą niedzielę z moją rodziną chodzę do muzeum.
- Ja lubię chodzić na spotkania tłumaczone na język migowy.
- Ja bardzo lubię podróżować i zwiedzać turystyczne miejsca.
- Ja do pracy dojeżdżam samochodem, bo nie mam dobrego połączenia autobusowego.
- Ja dzisiaj nie mam czasu na spotkanie.
- Jutro spotkamy się przy aptece na ulicy Kościelnej 16 o godzinie 10.

- Czy ty masz telefon komórkowy?
 - Proszę do mnie nie dzwonić, tylko wysłać sms, bo ja nie rozmawiam przez telefon.

- Gdzie jest sklep z pamiątkami?
 - Sklep z pamiątkami znajduje się na parterze, niedaleko wyjścia.
- Jaką pamiątkę najlepiej kupić tutaj?
- Ile kosztuje ten magnes?
- Ja dostałem pieniądze, ale mało.
 - 3 złote, proszę pana.
- Płaci pan/i gotówką czy kartą?
 - Kartą
- Proszę przyłożyć/ włożyć tutaj.
- Oto paragon i pamiątka, dziękuję!

Zakończenie

Projekt PERIEGESIS rozpoczął się w czerwcu 2021 roku, gdy pandemia CoVid-19 już od dłuższego czasu gościła w naszym życiu, wpływając na wszystkie jego aspekty. Nadejście nowego koronawirusa po raz kolejny przypomniało nam, jak ważna jest międzyludzka komunikacja. W bardzo krótkim okresie zostaliśmy pozbawieni dostępu do wielu instytucji, urzędów, służby zdrowia, ośrodków kultury, miejsc spotkań towarzyskich, a nawet podstawowych usług pokroju sklepów spożywczych czy ze środkami higieny osobistej. Przy pewnym szczęściu, był to dostęp mocno ograniczony, co też zależało od danego kraju i/lub branży. Jednak każdy z nas doświadczył tego poczucia braku – osobistego kontaktu z rodziną/przyjaciółmi/współpracownikami, osobistej wizyty lekarskiej, wstępu do kina, muzeum, restauracji itp. Komfort naszego codziennego życia został zakłócony.

Teraz wyobraźmy sobie, że wspomniana wyżej sytuacja to w dużej mierze codzienność osób DHH. Ich życiowe ograniczenia występują niezależnie od nawiedzających nas pandemii. Nawet w stabilnie funkcjonującym świecie w czasach pokoju, nie mogą oni korzystać z jego dobrodziejstw w takim stopniu, jak osoby słyszące. Język migowy nie jest powszechnie dostępny w przestrzeni publicznej, jak dany język narodowy czy choćby język angielski. Tłumacze języka migowego są nadal nieliczni, a ich usługi bywają kosztowne. Równie znikome są udogodnienia w postaci napisów i tym podobnych. Nawet nie wszystkie kraje uznają prawnie język migowy za środek komunikacji. Kultura Głuchych często związana jest z odrębnością i zamknięciem wynikającymi z bycia mniejszością i koniecznością dopasowania się do ogółu społeczeństwa. Problem jest tym większy, iż zachodzi już od najmłodszych lat osoby niesłyszącej, której wychowanie i edukacja nierzadko odbywa się w placówkach i szkołach ogólnych – szkoły specjalistyczne to nadal niewielki odsetek.

Tym samym mówimy o milionach osób na świecie, które już na co dzień mają problem z komunikacją: zrobieniem zakupów, zamówieniem posiłku w restauracji i zapłaceniem rachunku, umówieniem się na wizytę lekarską i przeprowadzeniem rozmowy z lekarzem. Równie wielkim utrudnieniem jest brak możliwości rozwijania się w ogólnie pojętej kulturze swego kraju. Utrudniony dostęp do zamków, galerii i muzeów; brak odpowiedniego opisu zbiorów i pojedynczych artefaktów; czy wreszcie brak tłumaczenia podstawowej, powszechnej wiedzy o kulturze i sztuce. Pozbawiając człowieka jego korzeni i kontekstu historycznego, pozbawiamy go zdolności do świadomego samostanowienia. Niezwykle trudne jest wykształcenie silnej i moralnej jednostki, która miałaby tworzyć także społeczeństwo, jeśli odetniemy ją od dorobku przeszłości. Każde muzeum stanowi pewien symbol swego regionu, w jakiś sposób przechowuje i dalej tworzy jego obraz. Każdy eksponat opowiada określoną historię i przechowuje pamięć o konkretnych osobach.

Na jednym poziomie kultura i sztuka wspierają nasz rozwój osobisty. Pogłębiają wiedzę, rozbudzają wrażliwość, pobudzają ciekawość do dalszego odkrywania. Poza zapewnieniem wrażeń estetycznych, nierzadko są źródłem naszych zainteresowań i kontaktów towarzyskich. Na różne sposoby kształtują naszą codzienność. Jednak należy też pamiętać o drugim jej poziomie, mianowicie wpisywaniu jednostki w szerszą narrację kulturową. Muzeum to nie tylko dzieła sztuki, to także pamięć o miejscach i wydarzeniach z całego świata. To rezerwuuar doświadczeń całej ludzkości, który pokazuje nam w jaki sposób doszliśmy do miejsca, w którym obecnie się znajdujemy. Jaką drogę musieliśmy przejść, aby móc wygodnie planować wizytę w muzeum za pomocą aplikacji mobilnej w domowym zaciszu, czy też opłacać bilety przez Internet w aplikacji bankowej. Niestety obok postępu technologicznego i naukowego, przechodziliśmy przez wojny i konflikty, klęski głodu i inne katastrofy spowodowane żywiołami lub działalnością człowieka. Każda z tych rzeczy była kolejnym krokiem stawianym na drodze do Dzisiaj, nierzadko okupionym życiem i cierpieniem.

Nie chodzi zatem jedynie o znajomość twórczości danego malarza czy rzeźbiarza, ale i głębszą, humanistyczną perspektywę, świadomość naszego położenia w świecie. Wszelkie tragedie i zmiany na lepsze trwale kształtują nasze cywilizacje, stanowią przestrozę i drogowskaz na przyszłość. Odebranie ludziom dostępu do nich, a nawet przekazywanie niepełnej, zniekształconej wiedzy o tych wydarzeniach jawi się jako niepowetowana strata. Strata nie tylko dla jednostki, ale i całego społeczeństwa. Dzieje świata pełne są zdarzeń, które zwerbalizował hiszpański filozof George Santayana, a następnie podkreślił brytyjski premier Winston Churchill – kto nie zna swojej historii, skazany jest na jej powtarzanie.

Ponownie wyobraźmy sobie, że wszystkie te instytucje zamykają przed nami swe podwoje, a jedyne co nam pozostaje, to podglądanie przez kratę w oknie. Nie możemy osobiście poznać naszej historii, zobaczyć jej pozostałości na własne oczy, porozmawiać o niej. Owa pustka przypomina sytuację osób DHH, które często mogą liczyć jedynie na sam obraz bez żadnego kontekstu. Na zdawkowe, uproszczone informacje, przygotowane zawczasu dla pewnego ogółu, a zatem wykluczające dialog i pogłębienie z interesującej nas perspektywy. Oczywiście ciężar odpowiedzialności za edukację i związanych z nią działań jest zbyt wielki, aby udźwignąć go w małym gronie w ramach jednego określonego działania.

Jednak każde działanie musi mieć swój początek, który często bywa najtrudniejszym etapem. Dlatego też konsorcjum stojące za projektem PERIEGESIS chętnie przykładą rękę do podważenia tych trudności. Z poczuciem obowiązku, ale i z przyjemnością dokładamy wszelkich starań, aby zwiększyć dostępność skarbców kultury i umożliwić osobom DHH zwiedzanie ich w pełnej krasie. Krok po kroku spełniamy obietnicę zawartą w nazwie naszego projektu – „periegesis” czyli zwiedzanie, wycieczka, wędrówka, podróż. I jak każda wyprawa, tak i nasza zaczyna się od tego

pierwszego kroku, którym w tym wypadku jest komunikacja. Wspomniana wcześniej konieczność wchodzenia w dialog z historią i kulturą, potrzeba komunikowania ich faktów i znaczeń, ale też międzyludzkie porozumienie w jej kontekście stanowią nasz punkt wyjścia.

Dlatego też za cel obraliśmy pracowników galerii, muzeów i innych skarbców kultury, którzy mają bezpośredni kontakt ze zwiedzającymi. Zazwyczaj w takiej sytuacji mowa jest o przewodnikach ze znajomością języka migowego, lecz trudno nazwać to rozwiązaniem. Zanim dotrzemy do etapu zwiedzania, czeka nas szereg pozornie trywialnych czynności, które czynią wycieczkę niemal niemożliwą dla osób DHH. Ogólna orientacja w terenie, zakup biletu, wizyta w szatni, odnalezienie toalety, wezwanie lekarza, powiadomienie ochrony o zgubionej torebce czy nawet dziecku w tłumie, pytania o terminy i dostępność wystaw. To tylko niektóre z drobnych kwestii, jakie zmieniają się w konieczną do pokonania przeszkodę, gdy nie możemy wejść w dialog z innymi i zwrócić się o pomoc.

Jednocześnie zdajemy sobie sprawę, że nauka nowego języka może być niemalym wyzwaniem dla rzeczonych pracowników. Zwłaszcza gdy chodzi o język, który nie jest tak rozpowszechniony, jak języki mówione. Wielką pomocą może być w tym względzie technologia, jednak i ona jest na początku swojej drogi w tym obszarze. W lutym 2021 roku studentka inżynierii na indyjskim Vellore Institute of Technology rozpoczęła pracę, której efektem jest automatyczny tłumacz języka migowego na języka angielski, bazujący na systemie sztucznej inteligencji. Działa on w oparciu o kamerę internetową i rozpoznaje gesty „cześć”, „kocham cię”, „dziękuję”, „proszę”, „tak”, „nie” (https://www.youtube.com/watch?v=EH4L_EDRXjw). Projekt opiera się na pracy Nicholasa Renotte, który już wcześniej zajmował się wykrywaniem języka migowego w czasie rzeczywistym (<https://www.youtube.com/watch?v=pDXdlXlaCco>). Jakkolwiek nie byłaby to ekscytująca wiadomość, nadal mówimy o nieokreślonej przyszłości, gdy taka technologia wejdzie do powszechnego użytku. My musimy działać teraz.

Naszą najlepszą i najbardziej oczywistą szansą jest drugi człowiek. Zresztą sami niesłyszący wskazywali bezpośredni kontakt z drugim człowiekiem jako dużą zaletę. Tworzenie osobistych relacji jest rzeczą o wiele cenniejszą niż same ułatwienia technologiczne. Stąd tak ważne jest ukierunkowanie działań na pracowników skarbców kultury, ich naukę i rozwój. Wychodząc temu naprzeciw, zaplanowaliśmy zestaw wzajemnie uzupełniających się narzędzi. Oprócz niniejszego tezaurusa, kolejne działania projektu obejmują katalog filmów, plany lekcji i cyfrową grę edukacyjną - chcemy, aby technologia służyła nam do jednoczesnej nauki i zabawy, znacząco urozmaicając proces rozwoju. Wszystkie zostaną bezpłatnie udostępnione na stronie <https://periegesis.eu/>.

Jesteśmy przekonani, że podjęte przez nas wysiłki w ramach projektu PERIEGESIS będą początkiem pięknej podróży. Specjalistyczne inicjatywy takie jak ta, skierowane do określonej grupy społecznej i zajmujące się wyraźnie określonym problemem mają największą szansę powodzenia, ponieważ odpowiadają na konkretne, istniejące potrzeby. Dzięki swej pozornie mniejszej skali, zmieniają społeczeństwo od samych podstaw, kształtując człowieka i ucząc go dobrych nawyków. We współczesnym świecie ludzie coraz chętniej nawiązują kontakt z całym światem, osobiście i dzięki zdobyciom technologii. To tylko kwestia czasu, gdy wprowadzane przez nas zmiany w stopniu lokalnym zaczną procentować w większej, globalnej skali.

Nie wiemy co przyniesie nam przyszłość. W chwili, gdy tworzymy ten tezaurus, w lutym/marcu 2022 roku, nasza część świata zmienia się z godziny na godzinę. Nie możemy przewidzieć, jaki będzie tego skutek, w jakim kierunku potoczy się nasz rozwój technologiczny, jakie ostatecznie konsekwencje przyniosą obecne działania polityczne. Jednak w całym tym chaosie pozostaje jeden stały punkt, którym są sami ludzie, mający potencjał do refleksji, zmiany i działania. Dlatego niezwykle ważna jest edukacja poprzez historię i kulturę zawartą w skarbcach kultury. Odpowiednio dostępna i zorganizowana podróż przez nasz dorobek cywilizacyjny może sprawić, że nasze ołtarze przeszłości staną się bramą do lepszej przyszłości.

Na nadchodzące zmiany i rzeczoną przyszłość patrzymy z nadzieją i optymizmem. W obliczu zagrożenia większość świata zjednoczyła się na niespotykaną dotąd skalę. Z niemal każdej strony płynie niepokonany strumień pomocy humanitarnej. Na własne oczy widzimy, że empatia i pomoc drugiemu człowiekowi jest naszym naturalnym odruchem. Nie zawsze jesteśmy tego świadomi w życiu codziennym, gdy podobne zachowania bywają przesłonięte przez codzienny stres i przesył obowiązków. Jednak nasza gotowość do otwarcia się na drugiego człowieka jest niezaprzeczalna. I co najważniejsze, owo braterstwo i wartość wzajemnych relacji znajdują potwierdzenie w rzeczywistości. Dlatego też z pełnym przekonaniem wierzymy w powodzenie projektu PERIEGESIS, który odwołuje się do naszego potencjału jednoczenia się, współuczestnictwa i współodczuwania.